

RAPORT „PROGRESUL ÎN REALIZAREA OBIECTIVELOR DEZVOLTĂRII DURABILE – SITUAȚIA EGALITĂȚII DE GEN 2023” (UN WOMEN, UN DESA, 2023)

DANIELA ALBU

Abstract:

In the year 2000, with the beginning of a new millennium, world leaders pledged to fight poverty, hunger, gender inequality and environmental degradation, improve access to education, health services and safe drinking water. The Millennium Declaration outlined 8 development goals. But because, in 2025, these objectives were only partially met at the deadline, and poverty had not been eradicated, on the occasion of the Development Summit, the 2030 Agenda for Sustainable Development was adopted – a global action program that promotes balance between the three dimensions of sustainable development – economic, social and environmental. The agenda includes 17 sustainable development goals (SDGs) through which the world's states commit to eradicating extreme poverty, combating inequalities and protecting the planet, by 2030.

This Report is an annual UN publication that takes a thorough X-ray of the state of gender equality globally as reflected in the analysis of the state of progress in achieving each of the 17 goals of the 2030 Agenda. Each of the other 16 objectives is closely related to objective 5 – gender equality, being able to positively or negatively influence its achievement. Emphasising the connection and interdependence between the SDGs, the authors of the Report demonstrate through the collected data how, according to the domino principle, the failure of one of the objectives can endanger the fulfilment of all the others. Without gender equality there can be neither progress nor prosperity. The Report analyses the objectives of sustainable development from the perspective of the progress made regarding gender equality. But this exercise can be replicated for each individual goal, to see how obstacles in the achievement of one goal can also affect the progress of the others. In order for the 2030 Agenda not to fail, to at least partially achieve the transformation of our world, it becomes urgent to develop laws and policies that advance both gender equality and each of the objectives of sustainable development. As the Report concludes, gender equality currently remains an increasingly difficult goal to achieve globally.

Keywords: Agenda 2030, gender equality, sustainable development, SDGs, indicators, progress in SDGs, challenges in attaining SDG 5

---

* E-mail: Daniela.albu@irdo.ro

Résumé :

En 2000, à l'aube d'un nouveau millénaire, les dirigeants du monde se sont engagés à lutter contre la pauvreté, la faim, les inégalités entre les sexes et la dégradation de l'environnement, et à améliorer l'accès à l'éducation, aux services de santé et à l'eau potable. La Déclaration du Millénaire a défini 8 objectifs de développement. Mais parce que ces objectifs n'ont été que partiellement atteints à l'échéance, en 2015, et que la pauvreté n'a pas été éradiquée, à l'occasion du Sommet sur le développement, l'Agenda 2030 pour le développement durable a été adopté – un programme d'action mondial qui promeut l'équilibre entre les trois dimensions du développement durable – économique, social et environnemental. L'agenda comprend 17 objectifs de développement durable (ODD) à travers lesquels les États du monde s'engagent à éradiquer l'extrême pauvreté, à lutter contre les inégalités et à protéger la planète, tous ces objectifs devant être atteints d'ici 2030.

Ce rapport est une publication annuelle des Nations Unies qui dresse un portrait approfondi de l'état de l'égalité des sexes dans le monde, comme le reflète l'analyse de l'état des progrès dans la réalisation de chacun des 17 objectifs de l'Agenda 2030. Chacun des 16 autres objectifs est étroitement lié à l'objectif 5 – égalité des sexes, pouvant influencer positivement ou négativement sa réalisation. Soulignant le lien et l'interdépendance entre les ODD, les auteurs du Rapport démontrent à travers les données collectées comment, selon le principe des dominos, l'échec de l'un des objectifs peut mettre en danger la réalisation de tous les autres. Sans égalité des sexes, il ne peut y avoir ni progrès ni prospérité. Le Rapport analyse les objectifs du développement durable du point de vue des progrès réalisés en matière d'égalité des sexes. Mais cet exercice peut être reproduit pour chaque objectif individuel, afin de voir comment les obstacles rencontrés dans la réalisation d'un objectif peuvent également affecter la progression des autres. Pour que l'Agenda 2030 néchoue pas et réalise au moins partiellement la transformation de notre monde, il devient urgent d'élaborer des lois et des politiques qui font progresser à la fois l'égalité des sexes et chacun des objectifs du développement durable. Comme le conclut le rapport, l'égalité des sexes reste actuellement un objectif de plus en plus difficile à atteindre à l'échelle mondiale.

Mots-clés : Agenda 2030, égalité des sexes, développement durable, ODD, indicateurs, progrès dans les ODD, défis dans la réalisation de l'ODD 5

În data de 7 septembrie 2023, Departamentul Națiunilor Unite pentru Afaceri Economice și Sociale (UN DESA) și Entitatea ONU pentru egalitatea de gen și emanciparea femeilor (UN Women) au lansat ediția din acest an a Raportului „*Progresul în realizarea obiectivelor dezvoltării durabile – situația egalității de gen 2023*”¹.

Raportul redă un tablou complex al tendințelor actuale privind egalitatea de gen și lansează un avertisment că dacă aceste tendințe vor fi în creștere,

---

¹ „*Progresul în realizarea obiectivelor dezvoltării durabile – situația egalității de gen 2023*” UN Women and United Nations Department of Economic and Social Affairs, Statistics Division 2023, SUA <https://www.unwomen.org/sites/default/files/2023-09/progress-on-the-sustainable-development-goals-the-gender-snapshot-2023-en.pdf>

peste 340 de milioane de femei și fete de pe glob vor ajunge să trăiască în condiții de sărăcie extremă până în 2030. Conform Raportului, discrepanța dintre bărbați și femei în ceea ce privește ocuparea unor posturi de decizie stagnează ca și până acum. Tinerile femei vor continua să petreacă cu 2,3 ore pe zi mai mult decât bărbații cu munca neremunerată și munca în gospodărie.

Raportul din acest an acordă o atenție specială categoriei femeilor vârstnice arătând că, potrivit datelor colectate, acestea se confruntă cu rate mai mari de violență și sărăcie decât bărbații. Pe măsură ce societățile îmbătrânesc la nivel mondial, femeile vârstnice pot avea contribuții valoroase la viața comunității, dar pentru aceasta este nevoie ca drepturile să le fie recunoscute și susținute.

Concluzia autorilor Raportului este că în ciuda eforturilor globale, omenirea nu reușește să realizeze egalitatea de gen, fără de care nu poate exista nici progres, nici prosperitate, iar lipsa prioritizării acestora de către guverne poate pune în pericol și realizarea celorlalte obiective ale Agendei 2030, ceea ce înseamnă că este posibil ca statele lumii să nu își poată îndeplini angajamentele asumate.

Nicio țară de pe glob nu a reușit să elimine violența partenerilor de cuplu. Doar 27 de țări au sisteme funcționale de monitorizare și de alocare bugetară pentru egalitatea de gen și împuternicirea femeilor; numărul femeilor afectate de conflicte nu numai că a crescut în 2022 cu 50% față de 2017, dar consecințele acestor conflicte de multe ori s-au soldat cu decesul victimei; se estimează că aproximativ 110 milioane de tineri vor abandona școala în 2030; discrepanța dintre câștigurile femeilor și ale bărbaților rămâne foarte mare. Doar 61,4% dintre femeile aflate în puterea vârstei ocupă locuri de muncă comparativ cu procentul de 90% reprezentând bărbații.²

În prima secțiune a Raportului intitulată „*Nicio femeie sau fată nu trebuie lăsată în urmă pe drumul dezvoltării. Să acordăm o atenție specială femeilor vârstnice*”, se arată că femeile vârstnice sunt adesea trecute cu vederea în discuțiile despre drepturile femeilor și egalitatea de gen. La nivel global se prelungește rata de viață. Bolile cronice, afecțiunile specifice vârstei și depresia influențează calitatea vieții lor și sunt prezente în rate mai mari în rândul femeilor în vârstă, comparativ cu bărbații. Ratele de sărăcie și violență sunt mult mai ridicate pentru acestea decât pentru bărbații vârstnici. În Raport se arată că la nivel global există foarte multe prejudecăți și stereotipuri adânc înrădăcinate despre persoanele în vârstă care alimentează atitudinea negativă față de acestea și perpetuează o normalizare a violenței și a abuzului la vârstă

² <https://bit.ly/gender-snapshot-2023>, UN Women and United Nations Department of Economic and Social Affairs, Statistics Division 2023

înaintată. Toate politicile și serviciile de prevenire și gestionare a actelor de violență vizează de obicei tinerele și femeile în puterea vârstei, neglijând situația femeilor vârstnice.

Autorii Raportului menționează că un sondaj efectuat în mai multe țări (Albania, Bosnia și Herțegovina, Kosovo, Macedonia de Nord, Republica Moldova, Serbia, Ucraina) cu privire la femeile cu vârste între 60 și 74 de ani arată că 56% dintre acestea s-au confruntat cu violența din partea partenerului.

În ceea ce privește veniturile persoanelor vârstnice, din 116 țări analizate în doar 56 de țări femeile se bucură de accesul universal la pensii. Chiar și în cazul în care pensiile sunt disponibile ele pot avea control limitat asupra modului în care sunt gestionate cheltuielile în familie. Ca urmare a unei mai mari probabilități a întreruperii carierei, a ocupării locurilor de muncă cu jumătate de normă, femeile au câștiguri mai mici decât bărbații, însă ele au fost forțate să facă acest tip de alegeri în viață având în vedere un număr mare de responsabilități și activități de îngrijire în cadrul familiei. Acest tip de muncă, denumită invizibilă, rămâne o muncă neplătită. Insecuritatea economică și perspectiva unei vieți în sărăcie pentru femeile vârstnice sunt favorizate de faptul că femeile sunt predispuse mai mult decât bărbații să rămână văduve, iar acestea rămân cu venituri reduse. În 2023, probabilitatea ca femeile cu vârste între 55 și 59 de ani să trăiască în sărăcie este mai mare comparativ cu a bărbaților. Multe femei ajung la vârstă înaintată fără economii sau beneficii de protecție socială. Violența fizică tinde să scadă odată cu vârsta, dar abuzul psihologic și comportamentele de exercitare a controlului sunt în creștere. Nu este de neglijat nici abuzul financiar și economic, care în cazul femeilor vârstnice sunt forme predominante de violență.

În continuare, Raportul oferă o analiză cuprinzătoare a stării actuale a egalității de gen în legătură cu toate cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) și evidențiază modul în care stadiul actual al progresului în îndeplinirea fiecărui obiectiv în parte afectează realizarea egalității de gen. Sunt enumerate tendințele predominante, lacunele și eșecurile recente în eforturile de atingere a egalității de gen până în 2030.

ODD 1 – Fără sărăcie

Pentru atingerea acestui obiectiv până în 2030 progresul în eradicarea sărăciei ar trebui să fie de 26 de ori mai rapid.

Cu privire la acest obiectiv esențial al Agendei 2030 se estimează că în 30% din țări rata sărăciei extreme în rândul femeilor și fetelor va depăși 11%, ceea ce reprezintă echivalentul ratei sărăciei globale din 2015. Se precizează că, în prezent, una din zece femei trăiește în sărăcie extremă, ceea ce reprezintă un

procent de 10,3%. Autorii raportului sunt de părere că dacă această tendință va continua, 8% din populația de sex feminin, deci 342,4 milioane de femei și fete vor trăi cu mai puțin de 2,15 dolari pe zi.

ODD 2 – Foamete „zero”

Femeile se confruntă cu insecuritatea alimentară în proporție mai mare decât bărbații

Statutul inegal al femeilor în societate și sistemele agroalimentare stimulează vulnerabilitatea la foame. Aproape jumătate dintre femeile din agricultură (49%) lucrează ca lucrători de familie cotizați, primind puțin sau deloc salariu, comparativ cu 17% dintre bărbați.

Raportul semnalează că fără progrese semnificative, aproape una din patru femei și fete (23,5%) se va afla în insecuritate alimentară moderată sau severă până în 2030, ceea ce va împiedica eforturile globale de a pune capăt foametei. Femeile și fetele din Africa Subsahariană sunt cele mai vulnerabile.

ODD 3 – Sănătate și bunăstare

Progresul în reducerea mortalității materne stagnează. Stagnează inegalitățile mari între regiuni

Un rol în această stare de fapt o au sistemele de sănătate fragile, inegalitatea de gen și normele de gen dăunătoare care limitează foarte mult progresul. În Raport se subliniază că între 2000 și 2020 mortalitatea maternă a scăzut cu o treime la nivel global, dar, pe fondul ratelor ridicate de boli infecțioase și complicații la naștere, progresul stagnează din 2015.

ODD 4 – Educație de calitate

Scad șansele de educație pentru fete în învățământul superior. Femeile pierd oportunitățile de a-și dezvolta competențele

Un procent de 60% din fete au studii preuniversitare finalizate, comparativ cu 57% dintre băieți. Conform datelor reiese că atunci când fetele se înscriu la școală, ratele lor de absolvire le depășesc în mod constant pe cele ale băieților în toate nivelurile de învățământ. Cu toate acestea, există fete care nu au fost niciodată școlarizate sau care nu își termină studiile, mai ales în zonele afectate de conflicte. În Afganistan suspendarea învățământului universitar pentru femei a afectat în jur de 100.000 de studente. Se estimează că, în 2023, la nivel global aproximativ 129 de milioane de femei și fete nu vor mai frecventa

școala. Dacă aceste tendințe continuă, în 2030 vor rămâne în afara școlii 110 milioane de femei. Sunt necesare legi și politici care să favorizeze educația pe tot parcursul vieții și să promoveze egalitatea de gen.

ODD 5 – Egalitate de gen

Lipsește angajamentul real pentru realizarea egalității de gen

Prejudecățile profund înrădăcinate împotriva femeilor se manifestă și în accesul inegal la sănătatea sexuală și reproductivă, în slaba reprezentare politică comparativ cu bărbații, în disparitățile economice și în lipsa protecției juridice. Acestea sunt printre principalele cauze care împiedică progresul în realizarea egalității de gen. Datele și dovezile sunt insuficiente pentru a monitoriza progresele și pentru a stimula politica promovării egalității de gen. Se arată că țărilor le lipsesc 44% din datele necesare pentru monitorizarea situației egalității de gen. Combaterea violenței, hărțuirii și abuzului asupra femeilor și fetelor în toate formele, inclusiv online, rămâne esențială pentru egalitatea de gen (ținta 5.2).

Conform datelor obținute de la 120 de țări, se subliniază în Raport că 28 de țări încă nu au legi care să garanteze drepturi egale pentru femei în privința căsătoriei și a divorțului, 67 de țări nu au legi pentru interzicerea discriminării împotriva femeilor, iar în 53 de țări legea nu prevede remunerație egală cu bărbații pentru munca de aceeași valoare.

ODD 6 – Apă curată și sănătate

Tot mai multe femei și fete au acces la apă potabilă. Cu toate acestea agravarea crizei de aprovizionare cu apă amenință progresul în atingerea acestui obiectiv

Agravarea schimbărilor climatice, cererea de apă, poluarea și zeci de ani de utilizare și exploatare necorespunzătoare a resurselor au contribuit la criza de aprovizionare cu apă; în 2023 aproximativ 380 de milioane de femei și fete trăiesc cu resurse scăzute de apă. S-a dezvoltat jurisprudența ecologică axată pe drepturile resurselor sacre, precum apa și pământul, la protecție și conservare. În 2008, Ecuador a devenit prima țară care a acordat Naturii drepturi constituționale. În 2022, 24 de țări au adoptat prevederi similare. În Raport se arată că reprezentarea scăzută a femeilor și a comunităților indigene și locale în gestionarea apei împiedică potențialul de schimbare în bine al unor noi reforme în domeniu.

ODD 7 – Energie curată și la prețuri accesibile

Energia curată și accesibilă poate fi un catalizator al egalității de gen, dar multe femei nu au acces la aceasta

Autorii Raportului concluzionează că accesul universal la electricitate ar putea ajuta la eliminarea sărăciei pentru 185 de milioane de femei până în 2050, iar tranziția la aragazuri moderne ar putea duce la evitarea a 6,5 milioane de decese cauzate de poluarea aerului din interior și ar aduce beneficii în special femeilor în vârstă din mediul rural. Se subliniază și faptul că accesul la energie electrică favorizează informarea, inclusiv online. Având acces la informații femeile pot interveni și combate normele de gen părtinitoare și prejudecățile.

ODD 8 – Muncă decentă și creșterea economică

Datorită întreruperilor parcursului în carieră, responsabilităților de îngrijire și discriminării salariale femeile câștigă doar o treime din venitul obținut prin muncă la nivel global

Din datele analizate rezultă că, în 2019, doar 34% dintre femeile de pe glob obțineau venituri din muncă. Discriminarea la angajare, segregarea ocupațională și probabilitatea ca femeile să lucreze cu jumătate de normă sau să își întrerupă cariera din cauza responsabilităților de îngrijire în cadrul familiei determină inegalitatea veniturilor femeilor față de cele ale bărbaților pe parcursul întregii vieți. Turcia este menționată drept un exemplu pozitiv deoarece diferența de gen s-a redus în această țară de la 29 de puncte procentuale în 2017 la 23 de puncte procentuale în 2021. Pentru reducerea inegalităților sunt necesare politici de sprijinire a părinților care lucrează, precum accesul, la prețuri accesibile, la centre pentru îngrijirea copiilor, la concediu parental plătit atât pentru mame, cât și pentru tați.

ODD 9 – Industrie, inovație și infrastructură

Barierile de gen limitează rolurile femeilor în știință, tehnologie și inovare

Datele globale confirmă barierele cu care se confruntă femeile în implicarea în mod egal cu bărbații în aceste sectoare de activitate. Acestea au de două ori mai puține șanse decât bărbații să cunoască un limbaj de programare pentru computer, iar inventatorii bărbați predomină. În 2020 femeile au efectuat doar una din trei cercetări. Conform datelor recente, absența femeilor din industria emergentă a inteligenței artificiale a avut deja un impact negativ asupra modului în care această tehnologie sprijină femeile și răspunde la nevoile lor.

ODD 10 – Reducerea inegalităților

Normalizarea discriminării de gen sub toate formele subminează drepturile omului

La nivel global, una din șase persoane a suferit o anumită formă de discriminare. Discriminarea rasială pe criterii precum etnia, culoarea pielii sau limba, este printre cele mai răspândite criterii de discriminare cu care se confruntă atât femeile, cât și bărbații. Se estimează că Femeile sunt de două ori mai predispuse decât bărbații să raporteze discriminare pe bază de sex și aproape de două ori mai predispuse să se confrunte cu discriminare bazată pe starea civilă. Pentru atingerea acestui obiectiv sunt necesare legi care să interzică explicit discriminarea, asigurând accesul egal la drepturi, servicii și programe de sprijin pentru victime și grupurile marginalizate.

ODD 11 – Orașe și comunități durabile

Autorii Raportului sunt de părere că deși zonele urbane se dezvoltă rapid, nu se acordă o atenție suficientă nevoilor specifice ale femeilor. Până în 2050, se estimează că 70% din populația feminină a lumii (3,3 miliarde de femei și fete) va trăi în mediul urban. Dacă tendințele actuale continuă, o treime (1,05 miliarde de femei și fete) vor locui în mahalale sau în așezări informale. Femeile se confruntă în multe zone de pe glob cu lipsa securității proprietății și sunt nevoite să locuiască în locuințe informale, improvizate. Astfel de zone sunt cele mai vulnerabile la dezastre precum inundații, incendii, alunecări de teren și fenomene meteo extreme. În orașele lumii femeile cu dizabilități reprezintă aproximativ 18% din populația feminină și se confruntă cu încălcarea drepturilor lor la locuințe adecvate și spații publice accesibile. Un studiu recent, din 2022, a dezvăluit că doar 27% din țările lumii (52 din 190) protejează și promovează în mod explicit drepturile femeilor cu dizabilități și un număr și mai mic (32 din 52) consideră că dizabilitatea este cauzată nu de o deficiență a persoanei, ci de barierele de mediu care limitează opțiunile și oportunitățile persoanelor cu dizabilități. Politicile trebuie să vizeze asigurarea unor orașe accesibile și incluzive care să respecte nevoile tuturor cetățenilor, inclusiv ale celor cu dizabilități.

ODD 12– Consum și producție responsabile; ODD 13 – Acțiune climatică; ODD 14– Viața acvatică; ODD 15 –Viața terestră

Stadiile realizării acestor obiective sunt analizate împreună în cadrul Raportului sintetizându-se modul în care piedicile în îndeplinirea acestora

afectează realizarea egalității de gen, deoarece toate cele patru sunt legate de climă, de mediu, consum și producție. Atingerea acestor obiective rămâne strâns legată de felul în care sunt prevenite și gestionate schimbările climatice la nivel global. Autorii Raportului avertizează că în cazul celui mai pesimist scenariu climatic, numărul femeilor și fetelor care trăiesc în sărăcie ar putea crește cu până la 158,3 milioane (cu 16 milioane mai mult decât numărul total de bărbați și băieți). De asemenea, mai multe femei decât bărbați se vor confrunta cu insecuritatea alimentară. Este necesară atenuarea schimbărilor climatice înainte ca acestea să se agraveze exponențial.

ODD 16– Pace, justiție și instituții puternice

Creșterea numărului femeilor care trăiesc în zone de conflict stagnează dezvoltarea cu consecințe catastrofale pentru generații viitoare.

Conform datelor celor mai recente numărul femeilor și fetelor care trăiesc în zone de conflict era, în 2022, de 614 milioane, cu 50% mai ridicat decât în 2017. Femeile și fetele din zonele afectate de conflicte se confruntă cu sărăcia acută, insecuritatea alimentară și cu un risc crescut de violență.

Perspectivile lor de educație și angajare sunt foarte limitate. În 2023, femeile și fetele din aceste zone vulnerabile au un risc de 7,7 ori mai mare decât cele din alte contexte să trăiască cu mai puțin de 2,15 dolari pe zi.

ODD 17 – Parteneriate pentru realizarea obiectivelor

Se subliniază că este imperativă consolidarea resurselor interne în sprijinul egalității de gen. La nivel global doar una din patru țări are un sistem de urmărire a resurselor alocate pentru egalitatea de gen și împuternicirea femeilor. Este menționat exemplul pozitiv al Serbiei unde bugetarea orientată spre gen a dezvăluit un deficit de finanțare în bugetele pentru agricultură, gospodărirea apei și de silvicultură. În urma acestei analize decidenții au alocat mai multe resurse pentru a sprijini femeile în agricultura ecologică, producția de seră, cultivarea florilor și apicultura. Rezultatul a fost modificarea alocațiilor și creșterea subvențiilor financiare acordate femeilor într-un sector important al economiei.

La jumătatea anului 2030, progresul în ceea ce privește ODD 5 este foarte slab, deși este fundamental pentru realizarea Agendei 2030

În această secțiune este analizat și evaluat progresul privind cele 9 ținte și cei 18 indicatori și subindicatori ai ODD 5. Se remarcă un oarecare

progres privind drepturile funciare, dar lipsa de date poate ascunde situații îngrijorătoare ale femeilor și fetelor care rămân astfel invizibile și nu pot fi monitorizate.

Din analiza fiecărui indicator și subindicator în parte reiese că doar doi indicatori ai obiectivului 5 sunt „aproape de țintă”. Nici unul dintre ceilalți indicatori nu relevă că țintele ar fi „îndeplinite sau aproape îndeplinite”, deci femeile și fetele continuă să fie nedreptățite la nivel global.

Se concluzionează că, deși ne aflăm din punctul de vedere al graficului temporal la jumătatea parcursului în realizarea obiectivelor Agendei 2030, statele lumii nu reușesc să realizeze egalitatea de gen. Aceasta rămâne un obiectiv din ce în ce mai greu de atins.